

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΛΟΠΗΤΗΣ ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΤΡΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ — ΙΟΥΝΙΟΣ
1935

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ Α. Ε.
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ» — ΣΤΑΔΙΟΥ 46^Α
ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Υ. Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

Στεφάνου Δ. Καββάδα : «*Ἡ ἐν Χίῳ Βιβλιοθήκη Κοραῆ*» (*Ἱστορία, Κατάλογος Χειρογράφων*).

Ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τῆς ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ, ἡ Ἐφορεία τοῦ Σχολικοῦ Ταμείου Δήμου Χίου, ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῆς ὁποίας ὑπάγεται καὶ ἡ ἐν Χίῳ Βιβλιοθήκη «Ἀδαμαντίου Κοραῆ», ἐδημοσίευσεν τὴν ἱστορίαν τῆς βιβλιοθήκης ταύτης, εἰς ὡραίαν ἐπιμελημένην καὶ πολυσέλιδον ἐκδόσιν. Διὰ τοῦ ἔργου τούτου, ὁπερ ἀνετέθη εἰς τὸν Διευθυντὴν τῆς Βιβλιοθήκης κ. Στ. Καββάδα, γίνεται γνωστὴ ἡ ἱστορία τοῦ φωτεινοῦ τούτου ἰδρύματος, τὸ ὁποῖον ὄχι ὀλίγον συνετέλεσεν εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν γραμμάτων τῆς φιλοπροόδου νήσου ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 18ου αἰῶνος μέχρι σήμερον. Ἡ ἴδρυσις τῆς Βιβλιοθήκης αὐτῆς ταυτίζεται μετὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς Μεγάλης Σχολῆς Χίου τῷ 1792, ἡ ὁποία ὀφείλεται εἰς τὸν γνωστὸν φίλον τῶν γραμμάτων ἱερέα Ἀθανάσιον τὸν Πάριον. Ἀλλὰ ἡ ἀνάπτυξις καὶ πρόοδος ταύτης εἶναι ἔργον τοῦ μεγάλου διδασκάλου τοῦ Γένους καὶ σοφοῦ Χίου Ἀδαμαντίου Κοραῆ, ὃ ὁποῖος ὄχι μόνον εἰς τοὺς ὁμογενεῖς, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς φιλέλληνας σοφοὺς τῆς Ἑυρώπης ἀπετάθη δι' ἐγκυκλίου παρακαλῶν ἢ προτρέπων ν' ἀποστείλουν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην Χίου ἀπὸ ἑνα σῶμα τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐκδιδομένων Ἑλλήνων ἢ Λατίνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο λίαν εὐχάριστον, διότι ἀμφοτέρω οἱ ἐν Βιέννῃ πράκτορες τοῦ Ἀλεξ. Βασιλείου καὶ Σταμ. Ροδοκανάκης ἤρχισαν λαμβάνοντες δέματα βιβλίων παρὰ διαφόρων εὐρωπαίων σοφῶν ἅτινα ἀπέστελλον εἰς τὴν ἐν Χίῳ Βιβλιοθήκην. Ἀτυχῶς, ἡ μεγάλη καταστροφὴ τῆς ὡραίας καὶ πλουσίας νήσου ἀπὸ τοῦς Τούρκους τὸ 1822 εἶχεν ὡς φυσικὸν ἀποτέλεσμα καὶ τὸν παντελῆ ὀλεθρον τῆς Βιβλιοθήκης, ἐκ τῶν τριάντα χιλιάδων τόμων τῆς ὁποίας δὲν ἀπέμεινεν οὔτε εἷς. Καὶ μετὰ τοῦτο ὁμοῦς ἡ βιβλιοθήκη πάλιν εἰς τὸν Κοραῆν εἶρε τὸν προσιάτην καὶ ἀνάδοχόν της. Ὁ σοφὸς διδάσκαλος διὰ διαθήκης του ἐκληροδότησε τὰ βιβλία του καὶ τὰ χειρογράφα του ὅλα εἰς τὴν Βιβλιοθήκην ταύτην, τὴν δὲ χειρονομίαν του αὐτὴν ἠκολούθησαν κατόπιν καὶ ἄλλαι, καὶ μάλιστα ὁ Χίος σοφὸς κ. Ἰω. Ἀνδρεάδης ἐκληροδότησεν εἰς ταύτην 4500 τόμους ἐκ τῆς ἰδίας του συλλογῆς.

Τὸ 1881 ὁ μέγας σεισμὸς κατέρριψε τὸ μικρὸν οἰκοδόμημα τῆς βιβλιοθήκης, τὸ ὁποῖον, μετὰ τὴν μεγάλην καταστροφὴν, ἀνήγειραν οἱ φιλοπρόδοι Χῖοι, ἀλλὰ μετὰ ὀλίγα ἔτη διὰ δωρεῶν εὐγενῶν τέκνων τῆς νήσου ἀνηγέρθη νέον κτίριον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου στεγάζεται ἤδη ἡ Βιβλιοθήκη, μετὰ εὐρύτατον ἀναγνωστήριον, περικλείουσα 35.000 τόμους ἐντύπων βιβλίων καὶ 1610 χειρογραφα, καθὼς ἐπίσης πολλὰς εἰκόνας, πίνακας, χάρτας, μικρὰν συλλογὴν νομισμάτων καὶ πετρωμάτων κτλ.

Ὁ κ. Καββάδας, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦ ἔργου αὐτοῦ μᾶς ἔδωκε τὴν ἱστορίαν τῆς βιβλιοθήκης ταύτης, λεπτομερῆ καὶ στηριζομένην ἐπὶ ἱστορικῶν ἐγγράφων καὶ σημειώσεων, τὸ Δ' μέ-

ρος τοῦ βιβλίου ἐκ 220 σελίδων ἀφιέρωσεν διὰ τὸν κατάλογον τῶν χειρογράφων αὐτῆς, δώσας ὑπὸ αὐξοῦντα ἀριθμὸν ταξινομήσεως 1-1673 ἀκριβῆ περιγραφὴν ἑκάστου χειρογράφου, ἤτοι συγγραφῶν, κωδίκων, ἐγγράφων, ἐγγυητικῶν, αἰτήσεων, ἀποφάσεων, σημειώσεων κτλ.

Ἡ ἱστορία τῆς πρώτης ἐπαρχιακῆς βιβλιοθήκης τὴν ὁποίαν ἐφιλοπόνθησεν ὁ διευθυντὴς αὐτῆς, ἀποτελεῖ τὸ πρῶτον ἀξιὸν λόγου βιβλίον τοῦ εἶδους τοῦ ἐν Ἑλλάδι. Μετὰ τὴν ἐπιστημονικὴν δὲ κατάταξιν τῶν περιεχομένων του, τὴν λεπτομερῆ ἐξιστόρησιν καὶ τὴν ἀκριβῆ περιγραφὴν τῶν χειρογράφων, καθὼς ἐπίσης καὶ μετὰ τὴν παράθεσιν πολλῶν ὡραίων εἰκόνων ἐκτὸς κειμένου σχετικῶν μετὰ τὴν ἱστορίαν τῆς βιβλιοθήκης ταύτης τῆς Χίου, ἀποκτᾷ ἡ ἑλληνικὴ βιβλιογραφικὴ καὶ βιβλιοθηκονομικὴ φιλολογία ἕνα ἄριτον ὑπὸ πᾶσαν ἐποχὴν ἔργον.

ΔΗΜ. ΜΑΡΓΑΡΗΣ

Ἄρη Δικταίου : «*Στὰ Κύματα τῆς Ζωῆς*».—

Γ. Ἀμπάτη : «*Ἡ Ἀρπαγὴ τῶν Σαβίνων*».—

Ὀλγας Βατίδου : «*Ἡ Ζωὴ στὸ Τραγοῦδι*».

Ὁ κ. Δικταῖος βιάστηκε πολὺ νὰ ἐκδώσει τοὺς στίχους του. Βρίσκεται ἀκόμη στὴν περίοδο ἐκείνη ὅπου ὁ νέος αἰσθάνεται βαθεῖα καὶ ἔντονα ἴσως καμμιὰ φορὰ, μὰ πού δὲν ἔχει ἀκόμα μήτε ἡ αἰσθαντικότητά του διαμορφωθεῖ μήτε ἡ ἔκφρασή του κατασταλάζει σὲ προσοπικὴ φόρμα. Δέχεται καὶ ἐκδηλώνει μετὰ τὸ στίχο ἐντυπώσεις ἐντελῶς ἄταχτα καὶ ἀκατάστατα, χωρὶς οἱ ἐντυπώσεις του νὰ ἔχουν ὑπαχθεῖ σ' ἕνα ἐνιαῖο ποιητικὸ ρυθμὸ, νὰ ἔχουν ὀργανωθεῖ.

Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς δὲ θὰ μπορούσα νὰ πῶ καὶ γιὰ τὸν κ. Ἀμπάτη. Τὸ ἐπικολυρικό του ποίημα «Ἡ Ἀρπαγὴ τῶν Σαβίνων» δείχνει κάποια συνείδηση, ὄχι, βέβαια, καλλιτεχνικὴ μετὰ τὴ βαθεῖα σημασία, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἔννοια ὅτι χρησιμοποιοεῖ ὁ ποιητὴς τὶς ἱκανότητές του γιὰ ὄρισμένο σχολό, γιὰ ὄρισμένο ἀποτέλεσμα.

Ἀλλὰ, γιὰ τὸ Θεό, πού πῆγε καὶ ξετρώπωσε τέτοιο «φιλολογικὸ» θέμα ὁ κ. Ἀμπάτης καὶ ποῦ βρῆκε τὴν ὕψη νὰ τὸ ξεδιπλώσῃ σὲ τόσους στίχους; Νομίζω, ὡστόσο, ὅτι ἂν δὲν ἔβαζε ὁ ἴδιος τέτοια δεσμὰ στὴν ἔμπνευσή του, ἂν δὲν τὴν ἐπνιγε σὲ παμπάλαιους θρούλους πού δὲ λένε τίποτε πιά σὲ μᾶς σήμερον, θὰ ἔγραφε ἴσως κάτι πιὸ ἱκανοποιητικό. Ἄς περιμείνουμε, λοιπόν.

Ἡ δ. ἡ κ. — δὲν ξέρω — Ὀλγα Βατίδου «κάνει φιλολογία». Ἀπὸ τοὺς ἄπειρους, καὶ τόσο πολῦτιμους, θησαυρούς, πού κρύβει μιὰ ἀληθινὰ αἰσθαντικὴ γυναικεία ψυχὴ, δὲν καταφέρει τίποτε σχεδὸν νὰ μᾶς φανερώσει. Δὲ σκάβει ἀρκετὰ μέσα τῆς ἡ κι' ἂν ἔσκαβε, δὲ θάβρισκε τίποτε ἢ καὶ δὲ θὰ κατώρθωνε αὐτὸ πού θάβρισκε νὰ τὸ ἐκφράσει μετὰ κάπως προσωπικὸ τρόπο; Πάντως μερικὰ τῆς ποιήματα εἶναι ὀλότελα ἀπογοητευτικά, (ἔκείνο πού ἀρχίζει, ἔξαφνα, μετὰ τὸ στίχο: «στὸ Σεπαρὲ μ' ἐκάλεσες γι' ἀγάπη πιὸ στενὴ») Οὔτε ἄχνα, ἢ παραμικρότερη πνοούλα ἀπὸ ἕνα κάποιο βαθύ, ἀληθινὸ αἶσθημα. Ἀλλὰ γιατί, Θεέ μου, τόση φιλο-